

Sygn. akt VII U 729/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 lipca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku

VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Bożenna Zalewska

Protokolant: st. sekr. sądowy Małgorzata Wronkowska

po rozpoznaniu w dniu 4 lipca 2016 r. w Gdańsku

sprawy Z. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o ponowne ustalenie wysokości świadczenia

na skutek odwołania Z. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 25 marca 2016 r. nr (...)

I. oddala odwołanie;

II. wniosek ubezpieczonego o rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową przekazuje pozwanemu organowi rentowemu do rozpoznania.

Sygn. akt VII U 729/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 25 marca 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. po rozpatrzeniu wniosku ubezpieczonego Z. K. wydał decyzję odmowną w przedmiocie ponownego ustalenia wysokości świadczenia emerytalnego i rentowego z uwagi na fakt, iż na dzień zgłoszenia wniosku o przeliczenie ubezpieczony nie przedłożył żadnych nowych dokumentów. (k. 125 akt rentowych)

Odwołanie z dnia 04 kwietnia 2016 r. od powyższej decyzji wniósł ubezpieczony wskazując, iż wynikiem choroby zawodowej doznał uszczerbku na słuchu, wnosząc jednocześnie o podwyższenie renty i emerytury. Ubezpieczony podkreślił, iż w Fabryce (...) panowały ciężkie warunki pracy w tym hałas, z uwagi na co jego stan zdrowotny, a przede wszystkim stan narządu słuchu jest w bardzo złym stanie (k. 2 – 3 akt sprawy).

W odpowiedzi z dnia 29 kwietnia 2016 r. na odwołanie wnioskodawcy pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie, powołując się na argumentację wskazaną w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji (k. 7 akt sprawy).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony Z. K., urodzony dnia (...), który pracował zawodowo w okresie od dnia 03 stycznia 1943 r. do 31 sierpnia 1960 r. w gospodarstwie rolnym, a następnie w okresie od 05 grudnia 1963 r. do 31 stycznia 1992 r. w Fabryce (...) jako ślusarz, na podstawie decyzji pozwanego z dnia 25 marca 1992 r. od dnia 02 stycznia 1992 r. otrzymał emeryturę.

Wyrokiem z dnia 22 marca 1995 r. Sąd Wojewódzki w Gdańsku Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oddział w G. z dnia 20 października 1994r. i przyznał wnioskodawcy rentę inwalidzką w wysokości przewidzianej dla inwalidów III grupy (stopień lekki) w zw. z chorobą zawodową od 10 sierpnia 1994 r. Ubezpieczony od dnia 10 sierpnia 1994 r. pobiera emeryturę w zbiegu z rentą z tytułu choroby zawodowej. Do ustalenia wysokości obu świadczeń został zaliczony okres zatrudnienia ubezpieczonego w Fabryce (...).

Ubezpieczony cierpi na niedosłuch typu odbiorczego obydwu uszu. Ostatnie decyzje waloryzacyjne renty i emerytury zostały wydane dnia 05 marca 2011 r.

okoliczność bezsporne, vide: decyzja z dnia 05 marca 2011 r. k. 93 i 94 akt rentowych, wyrok z dnia 22 marca 1995 r. k. 30-32 akt rentowych, kwestionariusz k. 3 akt rentowych, pisemne zeznania świadków k. 5 i 6 akt rentowych;

Wnioskiem z dnia 22 marca 2016 r. ubezpieczony Z. K. zwrócił się do pozwanego o ponowne ustalenie wysokości świadczenia emerytalno-rentowego.

Decyzją z dnia 25 marca 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. po rozpatrzeniu wniosku ubezpieczonego Z. K. o doliczenie okresów składkowych i nieskładkowych wydał decyzję odmowną z uwagi na fakt, iż na dzień zgłoszenia wniosku o przeliczenie ubezpieczony nie przedłożył żadnych nowych dokumentów.

dowód: decyzja z dnia 22 marca 2016 r. k. 125 akt rentowych

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach ubezpieczeniowych oraz w aktach sprawy, których prawdziwość nie była przez żadną ze stron kwestionowana. Sąd również nie znalazł podstaw do kwestionowania ich wiarygodności z urzędu. Dowód z dokumentów zgromadzonych w sprawie w zakresie w jakim posłużyły do ustalenia stanu faktycznego Sąd uznał za w pełni wiarygodny, gdyż dokumenty te nie budziły żadnych wątpliwości i nie były przez strony kwestionowane. Dowody w postaci dokumentów urzędowych Sąd ocenił na podstawie art. 244 § 1 k.p.c. ustalając, że skoro w toku procesu nie zostały skutecznie podważone, stanowią świadectwo tego, co zostało w nich urzędowo poświadczane. Powyższe dowody układają się zdaniem Sądu w spójną całość, wzajemnie się potwierdzając lub uzupełniając. Nie były też kwestionowane przez strony i Sąd dał im wiarę w całej rozciągłości.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego Z. K. nie jest zasadne i jako takie nie zasługuje na uwzględnienie.

Równocześnie jedno ze zgłoszonych w toku sądowego postępowania odwoławczego roszczeń podlegało przekazaniu do pozwanego w związku z faktem, iż nie było ono dotąd przedmiotem decyzji organu.

W przedmiotowej sprawie, spór pomiędzy stronami sprowadzał się do rozstrzygnięcia czy istniały podstawy do przeliczenia odwołującemu podstawy wymiaru należnej mu emerytury lub renty.

Zgodnie z przepisem art. 114 ust. 1 ustawy emerytalnej prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość.

Z treści tego przepisu wynika jednoznacznie, że ponowne ustalenie prawa do świadczeń - zarówno na wniosek osoby zainteresowanej jak i z urzędu - wymaga kumulatywnego spełnienia przesłanek ustawowych wymienionych w tym

przepisie, a mianowicie: 1) przedłożenie nowych dowodów lub ujawnienie nowych okoliczności, 2) nowe dowody lub okoliczności istniały przed wydaniem decyzji, 3) nowe dowody zostały przedłożone lub nowe okoliczności zostały ujawnione po dniu uprawomocnienia się decyzji, 4) nowe dowody lub nowe okoliczności nie były znane organowi w dniu wydania decyzji, 5) nowe dowody lub nowe okoliczności faktyczne mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość. W sytuacji gdy po uprawomocnieniu się decyzji przyznającej prawo do emerytury, nie przedstawiono nowych dowodów, istniejących przed dniem wydania tej decyzji a nieznanymi w tym dniu organowi rentowemu, to organ rentowy nie może z urzędu wszcząć postępowania o ponowne ustalenie prawa do świadczeń w trybie art. 114 ust. 1a w związku z ust. 1 ustawy z 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Cytowany przepis określa tryb ponownego ustalenia prawa do świadczeń emerytalno - rentowych lub ich wysokości. Uzasadnieniem dla ponowienia postępowania zakończonym prawomocną decyzją organu rentowego, wyznaczającym jego cel, jest niezgodność zawartego w niej rozstrzygnięcia z ukształtowaną ex lege sytuacją prawną zainteresowanego, powstałą na przykład na skutek popełnionych przez organ rentowy uchybień normom prawa materialnego czy procesowego, bądź na skutek braku informacji czy braku konkretnych danych, mogących wpływać w sposób istotny na prawo ubezpieczonego do danego świadczenia. W ponowionym postępowaniu organ rentowy dąży do ustalenia czy popełnione uchybienia lub przedłożone dowody albo ujawnione fakty mają wpływ na zmianę dokonanych wcześniej ustaleń. Bezpośrednim celem ponownego ustalenia jest rozstrzygnięcie o uprawnieniach emerytalno-rentowych zainteresowanych, według stanu faktycznego z chwili wydania weryfikowanych decyzji rentowych. Ponowne ustalenie prawa do danego świadczenia w trybie cytowanego powyżej przepisu art. 114 ustawy emerytalnej, stanowi zatem nadzwyczajną kontynuację poprzedniego postępowania przed organem rentowym, zmierzając do podważenia decyzji organu rentowego, niezależnie od tego czy uprawomocniła się ona na skutek upływu terminu odwołania, czy też rozstrzygnięcia sądu. To swoiste „wznowienie postępowania” w takich sprawach w sposób oczywisty ogranicza bowiem prawomocność, czy też niewzruszalność decyzji organu rentowego.

Możliwość skorzystania z instytucji uregulowanej w art. 114 ust 1 ustawy emerytalnej jest uzależniona od zaistnienia łącznie dwóch przesłanek: po pierwsze - ujawnienia po uprawomocnieniu się decyzji nowych środków dowodowych lub okoliczności faktycznych, które istniały przed wydaniem tej decyzji w toku postępowania administracyjnego przed organem rentowym, ale nie zostały w nim powołane i po drugie - możliwości ich wpływu na wynik prawomocnie już zakończonej sprawy. Z cytowanego przepisu wynika bowiem, iż warunkiem ponownego ustalenia prawa do świadczeń jest uzyskanie nowych dowodów lub ujawnienie okoliczności, które istniały przed wydaniem decyzji, a nie były znane organowi w chwili orzekania i mają wpływ na prawo do tych świadczeń lub ich wysokość (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 sierpnia 1999 r., II UKN 231/99, OSNAPiUS 2000 nr 19 poz. 734; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2003 r., III UZP 5/03, OSNAPiUS rok 2003, Nr 18, poz. 442).

Sąd Okręgowy w przedmiotowej sprawie przyznał rację organowi rentowemu, iż nie zaszły w sprawie przesłanki do ponownego przeliczenia odwołującemu świadczenia emerytalnego i rentowego, bowiem odwołujący w swoich wnioskach, rozpatrzonych zaskarżoną decyzją nie powołał się na okoliczności ani nie przedłożył żadnych nowych dowodów, mogących stanowić podstawę do ponownego ustalenia wysokości pobieranego przez niego świadczenia.

Mając zaś na względzie specyfikę postępowania w sprawach ubezpieczeń społecznych oraz fakt, iż w przedmiotowej sprawie pomiędzy wnioskodawcą, a organem ubezpieczeń społecznych powstał spór dotyczący obowiązku ubezpieczeń społecznych – Sąd Okręgowy uznał, że przy rozstrzygnięciu niniejszej sprawy zasadnicze znaczenie winna znaleźć zasada wyrażona w art. 6 k.c., zastosowana odpowiednio w postępowaniu z zakresu ubezpieczeń społecznych. Zgodnie bowiem z treścią art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Sama zasada skonkretyzowana w art. 6 k.c., jest jasna. Ten, kto powołując się na przysługujące mu prawo, żąda czegoś od innej osoby, obowiązany jest udowodnić fakty (okoliczności faktyczne) uzasadniające to żądanie, ten zaś, kto odmawia uczynienia zadość żądaniu, a więc neguje uprawnienie żądającego, obowiązany jest udowodnić fakty wskazujące na to, że uprawnienie żądającemu nie przysługuje (Komentarz do kodeksu cywilnego. Księga pierwsza, część ogólna. Stanisław Dmowski i Stanisław Rudnicki, Wydawnictwo Prawnicze Lexis Nexis, Warszawa 2005 r., wydanie 6). Również judykatura stoi na takim stanowisku, czego wyrazem jest wyrok Sądu Najwyższego – Izba Cywilna i Administracyjna z dnia 20 kwietnia 1982 r., I CR 79/82, w którym wyrażono pogląd, iż „Reguła dotycząca

ciężaru dowodu nie może być rozumiana w ten sposób, że zawsze, bez względu na okoliczności sprawy, spoczywa on na stronie powodowej. Jeżeli strona powodowa udowodniła fakty przemawiające za zasadnością powództwa, to na stronie pozwanej spoczywa ciężar udowodnienia ekscepcji i faktów uzasadniających jej zdaniem oddalenie powództwa”.

Przenosząc powyższą regułę na grunt niniejszej sprawy przyjąć należy, iż skarżący decyzję pozwanego organu, zaprzeczając jego twierdzeniom, który na podstawie przeprowadzonego postępowania kontrolnego dokonał niekorzystnych dla ubezpieczonego ustaleń, winien był w postępowaniu przed Sądem nie tylko podważyć trafność poczynionych w ten sposób ustaleń dotyczących obowiązku ubezpieczeń społecznych, ale również, nie ograniczając się do polemiki z tymi ustaleniami, wskazać na okoliczności i fakty znajdujące oparcie w materiale dowodowym, z których możliwym byłoby wyprowadzenie wniosków i twierdzeń zgodnych z jego stanowiskiem reprezentowanym w odwołaniu od decyzji, czemu de facto ubezpieczony nie sprostał.

Mając powyższe na uwadze, na zasadzie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. w związku z przywołanymi wyżej przepisami, Sąd Okręgowy w punkcie 1 wyroku oddalił odwołanie nie znajdując podstaw do jego uwzględnienia.

Godzi się również wskazać, iż w ramach pisma procesowego z kwietnia 2016 r. (k. 3 a.s.) w ocenie Sądu Okręgowego wnioskodawca sformułował wniosek o rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy wskazując na swój ciężki stan zdrowotny będący wynikiem choroby zawodowej.

Sąd Okręgowy miał na uwadze, iż charakterystyczną cechą spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych jest to, że w pierwszej kolejności rozpoznawane są przez właściwy organ rentowy. Wskazuje na to treść art. 476 § 2 k.p.c., zgodnie z którym przez sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych rozumie się sprawy, w których wniesiono odwołanie od decyzji organów rentowych, dotyczących m.in. ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia rodzinnego. Mamy tu zatem do czynienia z tzw. warunkową niedopuszczalnością drogi sądowej - tj. z sytuacją, w której sąd nie może rozpoznać sprawy bez uprzedniego wyczerpania postępowania przedsądowego (postępowania przed organem rentowym). Zasadniczo, zgodnie z art. 199 § 1 pkt 1 k.p.c., w takim przypadku należy odrzucić pozew, przy czym w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych - zgodnie z art. 464 § 1 k.p.c. - odrzucenie pozwu nie może nastąpić z powodu niedopuszczalności drogi sądowej, gdy do rozpoznania sprawy właściwy jest inny organ. W tym wypadku sąd przekaze mu sprawę (postanowienia Sądu Apelacyjnego w Gdańsku: z dnia 13 listopada 2013 r., III AUz 349/13; z dnia 12 grudnia 2013 r., III AUz 398/13).

W myśl art. 464 § 1 zdanie pierwsze k.p.c. odrzucenie pozwu nie może nastąpić z powodu niedopuszczalności drogi sądowej, gdy do rozpoznania sprawy właściwy jest inny organ. W tym wypadku sąd przekaze mu sprawę.

Skoro zatem, zgodnie z art. 477⁹ § 1 k.p.c., odwołania do sądu ubezpieczeń społecznych wnosi się od decyzji organu rentowego, zatem nie jest możliwe rozstrzygnięcie przez tut. Sąd w zakresie żądania, jakiego wnioskodawca nie sformułował uprzednio bezpośrednio pozwanemu organowi i w zakresie którego nie wydano dotąd decyzji.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy w punkcie 2 wyroku zgodnie z art. 464 § 1 k.p.c., wniosek ubezpieczonego Z. K. o rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową przekazał pozwanemu organowi do rozpoznania.

SSO Bożenna Zalewska